



**R O Z S U D O K**  
**V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci žalobkyne **S. R.**, nar. X., bytom S., zastúpenej JUDr. D. K., advokátom so sídlom S., proti žalovaným **1/ E. K.**, nar. X., bytom M., **2/ S. K.**, nar. X., bytom V., zastúpenému JUDr. J. V., advokátom so sídlom V., **o určenie neúčinnosti právneho úkonu a určení neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 5 C 499/2002, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. januára 2007 sp. zn. 16 Co 301/2006, takto

**r o z h o d o l :**

Dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. januára 2007 sp. zn. 16 Co 301/2006 **z a m i e t a .**

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

**O d ô v o d n e n i e :**

Okresný súd Veľký Krtíš rozsudkom z 5.9.2006, č.k. 5 C 499/2002-215 určil, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len BSM) uzavretá medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/ dňa 18.03.2002 je neplatná. Vo zvyšku žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa má podľa § 80 písm. c/ O.s.p. naliehavý právny záujem na určení

neplatnosti právneho úkonu, lebo bez tohto určenia by bolo jej právo ohrozené. Pokiaľ sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu (dohody o vypořádání BSM), dospel k právnemu názoru, že dohoda iba o časti BSM znemožňuje komplexne usporiadať majetkové vzťahy medzi manželmi so zreteľom ku všetkým hľadiskám obsiahnutým v zásadách ustanovenia § 150 Občianskeho zákonníka. Ak si teda žalovaní 1/ a 2/ v rámci dohody o vypořádání BSM nevyporiadali všetky dlhy vrátane dlhu žalovaného 2/ voči žalobkyňi mal za to, že dohoda o vypořádání BSM uzatvorená medzi žalovanými 1/ a 2/ je neplatný právny úkon. V tejto časti preto návrhu žalobkyne vyhovel. Keďže dlžníkov právny úkon, ku ktorému žalobkyňa žiadala určiť, že je voči nej právne neurčitý, je postihnutý vadou absolútnej neplatnosti, žalobu v tejto časti ako nedôvodne podanú zamietol.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 18. januára 2007 sp. zn. 16 Co 301/2006 na odvolanie žalovaných rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bolo určené, že dohoda o vypořádání BSM, uzavretá medzi žalovanými 1/ a 2/ dňa 18. 3. 2002 je neplatná, zmenil tak, že návrh zamietol. V ostatnej časti vo veci samej konštatoval, že rozsudok okresného súdu zostáva nedotknutý. Vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania zmenil rozsudok okresného súdu tak, že sa žalovaným 1/ a 2/ trovy prvostupňového konania nepriznávajú a žalovaným 1/ a 2/ nepriznal ani trovy odvolacieho konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že návrh žalobkyne bolo potrebné považovať za návrh kumulatívny (nie alternatívny). Platná judikatúra totiž pripúšťa možnosť, aby vedľa seba v jednej žalobe existovali dva také nároky, ktoré žalobkyňa uplatnila (R 76/2004). Keďže do výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bola žaloba o určenie neúčinnosti právneho úkonu zamietnutá, účastníci (žalobkyňa) odvolanie nepodali, posudzoval len správnosť rozsudku okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na určenie neplatnosti právneho úkonu. Stotožnil sa s názorom okresného súdu v tom, že na strane žalobkyne je daná vecná legitímácia na podanie takejto žaloby a že je daný aj jej naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ O.s.p. na určení neplatnosti právneho úkonu, hoci nebola účastníčkou dohody o vypořádání BSM. Jej právo, ktorým sa domáha vymoženia svojej pohľadávky a ktorú má preukázateľne voči žalovanému 2/, bolo totiž, vzhľadom na zmenu spoluvlastníckych vzťahov, ohrozené. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k právnemu názoru, že dohodu o vypořádání BSM uzavretú žalovanými nemožno považovať za neplatný právny úkon. Uviedol, že vypořádanie BSM sa vykonáva ako tzv. vypořádanie v širšom zmysle, t.j. vypořádajú sa aj pohľadávky a dlhy manželov vzniknuté za trvania BSM. V rámci vypořádania BSM však nie je možné vypořadat' majetkové vzťahy, ktoré sa síce týkajú manželov, ktoré však

nevznikli v súvislosti s ich bezpodielovým spoluvlastníctvom, pokiaľ ich účastníci sami neurobili predmetom konania. Ani ustanovenie § 149 Občianskeho zákonníka, ani iné zákonné ustanovenie nebráni manželom, aby v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva vyporiadali aj tie majetkové práva a vzťahy (najmä spoločné pohľadávky a dlhy), ktoré síce do tohto spoluvlastníctva nepatria, ktoré však vznikli v súvislosti s ich hospodárskym a spotrebným spoločenstvom. Pokiaľ však tak neurobia a obmedzia sa len na vyporiadanie majetku, ktorý tvorí bezpodielové spoluvlastníctvo, nie je možné z toho vyvodzovať neplatnosť takejto dohody a nemožnosť prípadného neskoršieho uplatnenia týchto majetkových práv (R 42/72). Vyporiadanie spoločných práv a povinností, ktoré sú spojené s BSM a vznikli za jeho trvania, sa totiž týka len vzťahov medzi manželmi a teda nezasahujú do práv a povinností tretích osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania a vyporiadania BSM. Tretím osobám tak zostávajú zachované všetky ich práva, včítane práva uplatniť námietku premlčania. Keďže v posudzovanej veci prejavy vôle žalovaných smerovali zhodne k tomu, aby ich zaniknuté BSM bolo vyporiadané, dohoda bola uzavretá po zániku BSM v písomnej forme a z dohody bolo zrejmé, ktorých vecí patriacich do tohto spoluvlastníctva sa vyporiadanie týka a akým spôsobom boli vyporiadané, ide o platný právny úkon uzavretý v súlade so zákonom. Jej neplatnosť nespôsobuje skutočnosť, že žalovaný 1/ a 2/ si v rámci tejto dohody nevyporiadali všetky dlhy, teda vrátane dlhu, ktorý má žalovaný 2/ voči žalobkyni, ako to nesprávne ustálil súd prvého stupňa. Dospel preto k záveru, že rozsudok okresného súdu, ktorým rozhodol o žalobe o neplatnosť právneho úkonu, spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, z ktorého dôvodu jeho rozsudok v tejto časti zmenil tak, že žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala včas dovolanie žalobkyňa. Navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a potvrdiť rozsudok okresného súdu. Uviedla, že krajský súd vec po právnej stránke posúdil nesprávne. Podľa nej dohoda o vyporiadaní BSM bola od začiatku účelová, najmä vo vzťahu k bytu. Keďže obsahovala len časť dlhov, ktoré odporcovia ako bývalí manželia mali spoločné, záver odvolacieho súdu, že dohoda bola uzavretá v súlade s dobrými mravmi, neobstojí. Rovnako za nesprávny považovala aj záver odvolacieho súdu, že dohoda neodporuje zákonu. Pre platnosť dohody je potrebné, aby sa týkala všetkých vecí patriacich do tohto spoluvlastníctva, včítane pohľadávok a dlhov. Niet právnej opory k tomu, aby si strany dohody vybrali, ktoré pohľadávky alebo dlhy do dohody zahrnú a ktoré nie.

Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že navrhuje jej dovolanie v plnom rozsahu zamietnuť ako nedôvodné a žiadal priznať trovy dovolacieho konania.

Žalovaná 1/ svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu nevyužila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala účastníčka konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 143 OZ v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka.

Podľa § 149 ods. 1 OZ ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150.

Podľa § 149 ods. 2 OZ ak dôjde k vyporiadaniu dohodou, sú manželia povinní vydať si na požiadanie písomné potvrdenie o tom, ako sa vyporiadali.

Podľa § 149a OZ pokiaľ sa dohody medzi manželmi podľa ustanovení § 143 a 149 týkajú nehnuteľností, musia mať písomnú formu a nadobúdajú účinnosť vkladom do katastra.

Podľa § 150 OZ pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých

detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

Občiansky zákonník uprednostňuje, aby rozvedení manželia vykonali po zániku BSM jeho vyporiadanie dohodou a to podľa zásad uvedených v § 150 OZ. Pre platnosť dohody je potrebná písomná forma len v prípade, ak sa dohoda medzi manželmi týka nehnuteľností. Vyporiadanim sa určí, ktoré veci zostanú vo výlučnom vlastníctve každého z manželov, prípadne ktoré zostanú v podielovom spoluvlastníctve s určením rozsahu podielu každého zo spoluvlastníkov. Obsah vyporiadania teda predpokladá predovšetkým rozdelenie vecí (hnuteľných a nehnuteľných) tvoriacich predmet bezpodielového spoluvlastníctva. Občiansky zákonník nemá výslovné ustanovenie o tom, ako treba vyporiadať pohľadávky a dlhy manželov, ktoré sú spojené s ich bezpodielovým spoluvlastníctvom. Tieto pohľadávky a dlhy nepatria totiž podľa ustanovenia § 143 OZ do BSM. Súdna prax zastáva stanovisko, že v rámci komplexného riešenia majetkových vzťahov sa zásadne vyporiadávajú aj ďalšie spoločné majetkové práva a povinnosti, vrátane spoločných pohľadávok a dlhov s primeraným použitím ustanovení § 149 a § 150 OZ. Predpokladom vyporiadania týchto spoločných majetkových práv a povinností je, že vznikli za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v súvislosti s ich hospodárskym a spotrebným spoločenstvom a že v dobe jeho zániku existujú. V rámci vyporiadania BSM teda nie je možné vyporiadávať majetkové vzťahy, ktoré sa síce týkajú manželov, avšak nevznikli v súvislosti s ich bezpodielovým spoluvlastníctvom, okrem, ak ich rozvedení manželia sami neurobia predmetom vyporiadania. Dovolací súd preto súhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, že ak sa manželia v takomto prípade obmedzia len na vyporiadanie majetku, ktorý tvorí bezpodielové spoluvlastníctvo, nie je možné z toho vyvodzovať neplatnosť takejto dohody. Treba zdôrazniť, že vyporiadanie spoločných práv a povinností sa týka len vzťahov medzi manželmi a nezasahuje do práv a povinností tretích osôb, ktoré nie sú účastníkmi dohody o vyporiadaní BSM. Všetky práva tretích osôb pochádzajúce zo záväzkového vzťahu uzavretého s manželmi za trvania BSM, zostávajú teda nedotknuté. Dohoda o vyporiadaní BSM má totiž vo vzťahu k tretím osobám, charakter akéhosi postúpenia záväzku na jedného z manželov, ktoré však vo vzťahu k nim nemá žiadnu právnu relevanciu. Ak preto v dohode o vyporiadaní BSM manželia neuvedú, ktorý z nich a v akom rozsahu dlh vo vzťahu k tretej osobe splní, nemá táto skutočnosť za následok neplatnosť právneho úkonu.

V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní 1/ a 2/ uzavreli dňa 18.3.2002, teda po zániku BSM dohodu o vyporiadaní BSM v písomnej forme, keďže predmetom vyporiadania bola aj nehnuteľnosť. Z dohody bolo zrejmé, ktorých vecí patriacich do tohto spoluvlastníctva sa vyporiadanie týka a akým spôsobom boli vyporiadané. Žalovaní urobili predmetom vyporiadania aj spoločné aktíva a dlhy a to dlh voči Slovenskej sporiteľni, voči G., voči P. a voči veriteľovi J. Š.. Vo vzťahu k žalobkyni žalovaní v dohode neuviedli, ktorý z nich a v akom rozsahu dlh splní.

Odvolačí súd dospel k správne právnemu záveru, že táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu. Ako už bolo uvedené vyššie, dohoda o vyporiadaní BSM, konkrétne vyporiadanie spoločných dlhov, nemá vo vzťahu k tretím osobám žiadnu právnu relevanciu. Všetky práva žalobkyne, ktoré jej vznikli zo záväzkového vzťahu za trvania BSM, bez ohľadu na to, či bol dlh v dohode o vyporiadaní BSM vyporiadaný a akým spôsobom, zostávajú nedotknuté. Navyše, v danom prípade dlh žalovaného 2/ voči žalobkyni síce vznikol za trvania BSM a existoval ku dňu jeho zániku, nešlo však o dlh vzniknutý v súvislosti s hospodárskym a spotrebným spoločenstvom žalovaných (dlh vznikol v rámci podnikateľskej činnosti žalovaného 2/, z dôvodu čiastočného nezaplatenia kúpnej ceny za dodaný tovar – drevná hmota). Ak v takomto prípade žalovaní neurobili tento majetkový vzťah predmetom vyporiadania a obmedzili sa len na vyporiadanie vecí, ktoré tvorili bezpodielové spoluvlastníctvo a vyporiadanie spoločných dlhov, ktoré úzko súviseli s ich bezpodielovým spoluvlastníctvom, nekonali v rozpore so zákonom, konkrétne s ustanovením § 39 OZ. Aj z tohto dôvodu odvolačí súd dospel k správne právnemu záveru, keď dohodu o vyporiadaní BSM uzavretú medzi žalovanými, nepovažoval za neplatný právny úkon. Žalobkyňa preto neopodstatnene namietala, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že žalobkyňa napadla dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Keďže v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie nie je postihnuté ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Žalovaní mali v dovolacom konaní úspech, preto im patrí právo na náhradu trov konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 4 veta prvá O.s.p. v spojení

s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovanej 1/ v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto jej neboli priznané. Žalovanému 2/ v dovolacom konaní síce vznikli trovy právneho zastúpenia, ale tieto mu neboli priznané. Dovolací súd z hľadiska náhrady trov dovolacieho konania na jeho podanie z 5.7.2007 neprihliadol, keďže žalovaný 2/ trovy právneho zastúpenia nevyčísliť a iné trovy zo spisu nevyplývajú.

**P o u ě n i e :** Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

**V Bratislave 27. mája 2008**

**JUDr. Martin V l a d i k, v.r.**  
**predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: